

Розробка уроку

Тема: Практичне заняття «Наш край на початку XX ст.»

Мета: з'ясувати особливості розвитку нашого краю на початку XX ст.; конкретизувати знання учнів про історичний розвиток українських земель на початку XX ст. на основі матеріалів Сумщини; формувати в учнів уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в історії, робити висновки, узагальнення, аргументувати свою думку; виховувати в учнів інтерес до історії рідного краю, почуття гордості за своїх земляків.

Очікувані результати:

Після цього уроку учні зможуть: описувати повсякденне життя українців початку XX ст.; характеризувати зміни в повсякденному житті різних верств населення, яких воно зазнало в цей період.

Обладнання: карта «Українські землі на початку XX ст.», ілюстрації, відеофрагмент, роздатковий матеріал, інтерактивна дошка.

Тип уроку: урок удосконалення вмінь та навичок.

Хід уроку

Варіант 1.

Практичне заняття з теми: «Наш край на початку XX ст.» можна провести як тематичну екскурсію до історико-краєзнавчого музею села або світлиці (імітація тогочасного житла з хатнім начинням). У цьому вам допоможуть експозиції відповідного музею.

Варіант 2.

I. Організація початку уроку

1. Повідомлення теми та мети уроку.

2. Епіграф:

Забудеш рідний край - твоє всохне коріння.

(П. Тичина)

Я на побачення з землею

Іду через грімкі літа

В душі не розлучався з нею

Вона ж єдина і свята

(О. Ющенко)

Питання: прокоментуйте слова П. Тичини та О. Ющенка, які дібрані епіграфом нашого уроку. Який з авторів на вашу думку є більш влучним у своєму висловлюванні.

II. Актуалізація опорних знань.

Спробуйте узагальнити все відоме вам про найважливіші події та зміни в житті вашої області, району, міста, села на початку XX ст.

Питання:

1. Охарактеризуйте особливості адміністративно-територіального устрою регіону на початку XX ст.

2. Які населені пункти існували на той час у вашому регіоні? Порівняйте їх із тими, що існують сьогодні. Чи зазнали змін їхні назви, розміри?

3. Чи є у вашому краї населені пункти, які виникли на початку XX ст.? Назвіть їх і поясніть походження їхніх назв.

4. Яким був етнічний і соціальний склад населення краю на початку XX ст.?

III. Практична частина уроку

1. Вступне слово учителя.

Бурхливі події початку XX ст. суттєво змінили життя значної частини українців.

На початку XX ст. відбувалися помітні зрушення у способі життя, пов'язані з використанням у побуті технічних досягнень і винаходів. Це особливо стосувалося міських жителів.

2. Робота з історичною картою.

Завдання:

1) До якої імперії входив регіон, у якому ви живете, на початку XX ст.?

2) Покажіть на карті населений пункт, у якому ви живете. На території якого району, області він розташований?

3) На території якого історико-етнографічного регіону він розташований?

3. Перегляд візуальних джерел.

Робота за комп'ютерами он-лайн або на мультимедійній дошці (за наявності).

Знайдіть дані з історії вашого населеного пункту (міста/села) та складіть розповідь про архітектурні будівлі, що з'явилися тоді у вашому населеному пункті, про знаряддя праці, житло, одяг і господарські споруди, які використовувалися на початку XX ст.

Використовуйте інформацію за посиланням <http://wikilovesmonuments.org.ua/lists/>

4. Самостійна робота.

Опрацювати одне із запропонованих джерел (на вибір учителя) і скласти хронологічну таблицю «Наш край в 1900-1913 рр.».

Перелік пропонованих джерел:

- Історія міст і сіл УРСР. Сумська область. Головна редакція УРЕ, 1973 р. стор. 27-31.
- Енциклопедичний довідник. Сумщина в іменах. Суми: Рекламно-видавниче об'єднання «АС-Медіа», Сумський державний університет, 2003 р. стор. 9-10.
- Альбом ілюстрацій до енциклопедичного довідника. Сумщина в іменах. РВО «АС-Медіа», Суми 2003 р. стор. XL-XLII.

Дата	Події в краї	Джерело, з якого дізналися про ці події

5. Робота в групах по 5-6 учнів (в залежності від кількості учнів у класі).

Завдання: використовуючи матеріал Навчального посібника для 5-11 класів загальноосвітніх шкіл. Сумщина в історії України. Видавництво «МакДен», Суми 2005 р. на стор. 303-306 скласти розповідь про одного з меценатів (на вибір): Микола Терещенко, Іван Харитоненко або Павло Харитоненко.

III. Підсумкова частина (рефлексія).

1. Метод «Дискусія».

Запитання для дискусії:

1) Які головні події відбулися в нашому краї на початку XX ст.?

Орієнтовна відповідь:

На початку XX ст. на території краю відбувалися події:

- в рамках революції 1905-1907 років (страйки робітників, арешти, звільнення робітників з підприємств, виникнення селянських спілок та ін.);

- в рамках першої світової війни (мобілізація населення краю, занепад сільського господарства, посилення революційного руху та ін.);

- в рамках української революції 1917-1921 рр. (участь населення краю в подіях тих років).

2) Опишіть одну з архітектурних будівель нашого краю початку XX ст.? Розкажіть про її сучасний стан.

Орієнтовна відповідь:

На початку 20-х років XX ст., у результаті варварської антирелігійної кампанії, монастир був розграбований. А після умисного підпалу був забутий на довгі роки. В кінці 40-х років храм Іоанна Предтечі був переобладнаний в ремісниче училище. В 50-ті роки в монастирі розмістився завод радіодеталей військово-промислового комплексу.

Фото 1885 року.

В наш час проводяться роботи по відновленню храму Іоанна Предтечі в Молчанському монастирі м. Путивля.

Фото 2018 року.

3) Охарактеризуйте адміністративно-територіальний устрій регіону на початку XX ст.?

Орієнтовна відповідь:

До 1926 року місто Путивль і прилеглі до нього території перебували у складі Путивльського повіту Курської губернії.

IV. Домашнє завдання.

Повторити відповідні §§ підручника та підготуватися до уроку узагальнення і тематичного оцінювання.

Відвідайте місцевий краєзнавчий (історичний) музей і підготуйте за його експозицією повідомлення про побут і повсякденне життя населення краю на початку XX ст.